

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

ORDONANȚA nr. 27/2002 **privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor¹**

Ca și în cazul legii privind liberul acces la informațiile de interes public (Legea nr. 544/2001), Ordonanța nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor prevede condițiile și procedura de exercitare a unui drept garantat în Constituție, în speță, dreptul de petiționare.

Art. 51 din Constituția revizuită în 2003 (fostul art. 47 din Constituția din 1991) are următorul conținut:

“(1) Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor.

(2) Organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă.

(3) Exercițarea dreptului de petiționare este scutită de taxă.

(4) Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii.”

După cum se poate observa, ordonanța a intervenit cu o întârziere de peste 10 ani, în raport de data la care dreptul de petiționare a fost prevăzut în Constituție.

Până la reglementarea din anul 2002, a existat o “zonă gri” în această materie, întrucât vechea lege a petițiilor, din regimul trecut, respectiv Legea nr. 1/1978 privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, nu a fost abrogată expres decât prin Legea nr. 7/1998, ocazie cu care s-a constatat că Legea nr. 1/1978 era în contradicție cu Constituția din 1991². Cu alte cuvinte, deși a fost abrogată expres abia în 1998, Legea nr. 1/1978 nu ar fi trebuit aplicată din 1991.

În perioada 1998 – 2002 nu a existat o reglementare a exercitării dreptului la petiționare, astfel că fiecare autoritate/instituție publică putea stabili reguli și proceduri proprii, dar fără a încălca prevederile și garanțiile constituționale existente.

Începând cu anul 2002, s-a “*intrat în normal*” din punct de vedere al reglementării **unitare** a dreptului de petiționare.

Deși **au trecut circa 10 ani** de la adoptarea ordonanței și legii de aprobare, din anul 2002 **nu au intervenit modificări legislative**, ceea ce denota mai mult lipsa de preocupare pentru perfecționarea cadrului legal pentru exercitarea dreptului cetățenesc de petiționare și mai puțin caracterul perfect al reglementării din 2002.

Potrivit ordonanței, prin **petiție** se înțelege cererea, reclamația, sesizarea sau propunerea formulată în scris ori prin poștă electronică, pe care un cetățean sau o organizație legal constituită o poate adresa autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe

¹ Ordonanța Guvernului nr. 27 din 30 ianuarie 2002, privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 1 februarie 2002 și a fost aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 233 din 23 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 30 aprilie 2002. Ulterior, Legea nr. 233/2002 a suferit o rectificare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 20 august 2002.

² Legea nr. 7/1998 face trimitere directă la fostul art. 150, actualul art. 154 din Constituție, ca temei al abrogării Legii nr. 1/1978.

centrale, companiilor și societăților naționale, societăților comerciale de interes județean sau local, precum și regiilor autonome (denumite în generic, în ordonanța, autorități și instituții publice).

Notiunea de autorități/instituții publice **nu include Parlamentul și Președintele României**, întrucât, potrivit ordonanței, aceste două autorități adoptă³/emit⁴ reglementări proprii privind modul de soluționare a petițiilor ce le sunt adresate.

Prin petiție se valorifică un drept sau un **interes personal** (direct legat de autorul petiției) ori se aduce la cunoștință autorității/instituției publice existența unei probleme de ordin general.

În cazul în care petiția nu vizează direct un interes personal, ci obținerea de informații cu caracter general, ce privesc sau rezultă din activitatea unei autorități/instituții publice, solicitantul va trebui să urmeze procedura specială prevăzută de Legea nr. 544/2001, privind liberul acces la informațiile de interes public.

Compartimentul pentru relații cu publicul din cadrul autorității/instituției publice primește, înregistrează, se îngrijește de rezolvarea petițiilor și expediază răspunsurile către petiționari. Petițiile sunt înregistrate și evidențiate separat de cererile întemeiate pe Legea nr. 544/2001.

Ordonanța prevede **răspunderea directă a conducătorilor** autorităților/instituțiilor publice pentru buna organizare și desfășurare a activității de primire, evidențiere și rezolvare a petițiilor. De asemenea, ordonanța

³ În acest sens, art. 183 – 187 din Regulamentul Camerei Deputaților prevăd:

“Art. 183. - (1) Oricine are dreptul de a se adresa cu petiții Camerei Deputaților.

(2) Petițiile vor fi prezentate în scris și semnate, precizându-se domiciliul petiționarului sau al unuia dintre petiționari.

Art. 184. - Petițiile se înscriu într-un registru, în ordinea primirii, consemnându-se numărul de înregistrare, numele, prenumele, domiciliul petiționarului și obiectul cererii. Forma electronică a registrului va fi prezentată pe site-ul Camerei Deputaților.

Art. 185. - (1) Petițiile înregistrate se transmit Comisiei pentru cercetarea abuzurilor, corupției și pentru petiții și altor comisii permanente, spre dezbateri și soluționare.

(2) Oricare membru al Camerei poate lua cunoștință de conținutul unei petiții, adresându-se în acest sens președintelui comisiei sesizate.

Art. 186. - (1) Comisia sesizată va decide, în termen de cel mult 10 zile, dacă va trimite petiția unei autorități publice competente sau o va clasa.

(2) Petiționarului i se aduce la cunoștință soluția adoptată.

Art. 187. - (1) Semestrial Comisia pentru cercetarea abuzurilor, corupției și pentru petiții prezintă Biroului permanent și apoi Camerei, la începutul fiecărei sesiuni, un raport asupra petițiilor primite și asupra modului de soluționare a acestora.

(2) În raport se vor face mențiuni cu privire la soluțiile date de autoritățile publice la petițiile care le-au fost trimise spre soluționare.

(3) Autoritățile publice care au primit petiții spre soluționare sunt obligate să transmită comisiei soluțiile adoptate, în termen de cel mult o lună de la primirea petiției.”

De asemenea, art. 164 – 167 din Regulamentul Senatului prevăd:

“Art. 164. - Oricine are dreptul de a se adresa cu petiții Senatului. Petițiile vor fi prezentate în scris și semnate, precizându-se domiciliul petiționarului sau al unuia dintre petiționari.

Art. 165. - Petițiile se înscriu în registrul general al Senatului, în ordinea primirii, consemnându-se numărul de înregistrare, numele, prenumele, domiciliul petiționarului și obiectul cererii.

Art. 166. - (1) Petițiile înregistrate se repartizează spre soluționare de către unul dintre vicepreședinții Senatului, desemnat de președinte, comisiei permanente competente, potrivit obiectului petiției, ori senatorilor cărora le-au fost adresate personal.

(2) Orice membru al Senatului poate lua cunoștință de conținutul unei petiții, adresându-se în acest scop președintelui comisiei căreia i-a fost repartizată.

(3) Senatorul căruia îi sunt adresate petiții le va transmite spre soluționare autorităților publice competente.

Art. 167. - (1) Comisia va decide care sunt petițiile a căror rezolvare nu suferă amânare, sesizând de îndată autoritățile publice competente, în vederea soluționării lor. Pentru celelalte petiții comisia va decide, în cel mult 10 zile de la înregistrarea lor, dacă le va trimite unei autorități publice competente ori le va clasa. În cazuri deosebite problema ce face obiectul petiției se prezintă Senatului.

(2) Autoritățile publice sesizate au obligația să informeze Senatul, în scris, în termen de cel mult 30 de zile, despre soluția adoptată.

(3) Petiționarului i se aduce la cunoștință soluția adoptată.”

⁴ Soluționarea petițiilor adresate Președintelui României se face în conformitate cu Normele privind procedura de soluționare a petițiilor adresate Președintelui României, emise în baza Legii nr. 233/2002 de aprobare a Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, norme cuprinse în Regulamentul de Ordine Interioară al Administrației Prezidențiale. În esență, petițiile sunt primite și gestionate de Compartimentul Probleme Cetățenești din cadrul Administrației Prezidențiale, care trebuie să răspundă petentului în termen de 45 de zile de la primire. Același compartiment se ocupa și de organizarea și asigurarea liberului acces la informațiile de interes public, în conformitate cu prevederile Legii nr. 544/2001, cu excepția dispozițiilor speciale privind accesul mijloacelor de informare în masă la informațiile de interes public.

prevede aceeași răspundere directă a conducătorilor și pentru legalitatea soluțiilor și comunicarea acestora în termenul legal. Menționarea expresă a “*răspunderii directe*” semnifică importanța pe care a dorit să o acorde legiuitorul activității de rezolvare a petițiilor.

În cazul în care o **petiție este adresată greșit** (unei alte autorități/instituții publice decât cea competentă, potrivit legii, să rezolve problema sesizată) ea va fi redirecționată, în termen de 5 zile de la înregistrare, de către autoritatea/instituția care a primit-o și care va proceda și la înștiințarea petiționarului despre aceasta.

Pentru ca o petiție să fie “valabilă”, să fie luată în seamă de autorități, trebuie obligatoriu să fie **semnată de petiționar și să conțină datele de identificare ale petiționarului** (nume, domiciliu). În lipsa acestora, petiția nu se ia în considerare și se clasează.

În termen de **30 de zile de la data înregistrării petiției**, autoritatea/instituția publică trebuie să comunice petiționarului **un răspuns**, favorabil sau nefavorabil. Termenul de 30 zile poate fi prelungit cu 15 zile, deci poate ajunge la **45 de zile**, în situația în care aspectele sesizate prin petiție necesită o cercetare mai amănunțită; prelungirea poate fi acordată numai de către conducătorul autorității sau instituției publice.

Răspunsul trebuie **semnat de către** conducătorul autorității/instituției publice ori de persoana împuternicită de acesta, precum și de șeful compartimentului care a soluționat petiția. În răspuns se va indica, în mod obligatoriu, **temeiul legal al soluției** adoptate.

Pentru **evitarea “abuzului”** în exercitarea dreptului de petiționare, în cazul în care un petiționar adresează aceleași autorități sau instituții publice mai multe petiții, sesizând aceeași problemă, acestea se vor **conexa**, petentul urmând să primească un singur răspuns care trebuie să facă referire la toate petițiile primite. Dacă după trimiterea răspunsului se primește o nouă petiție de la același petiționar ori de la o autoritate sau instituție publică greșit sesizată, cu același conținut, aceasta se **clasează**, la numărul inițial făcându-se mențiune despre faptul că s-a răspuns.

Ordonanța prevede doar **sanțiuni disciplinare** pentru încălcarea dreptului la petiționare. Astfel, constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit prevederilor Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici sau, după caz, potrivit legislației muncii următoarele fapte:

- **nerespectarea termenelor** de soluționare a petițiilor;
- **intervențiile** sau stăruințele pentru rezolvarea unor petiții în afara cadrului legal;
- **primirea direct de la petiționar a unei petiții**, în vederea rezolvării, fără să fie înregistrată și fără să fie repartizată de șeful compartimentului de specialitate.

Ordonanța prevede obligația compartimentului pentru relații cu publicul din cadrul fiecărei autorități/instituții publice să întocmească, **semestrial**, un **raport de activitate** privind soluționarea petițiilor. Acest raport va sta la baza analizei activității proprii de soluționare a petițiilor, ce trebuie efectuată, tot semestrial, de către autoritățile/instituțiile publice.

Raportul semestrial de activitate privind soluționarea petițiilor trebuie să fie accesibil publicului, întrucât privește/rezultă din activitatea autorității/instituției publice, deci constituie o informație de interes public în sensul Legii nr. 544/2001, privind liberul acces la informațiile de interes public. **Dacă autoritatea/instituția nu face public acest raport, el poate fi solicitat și obținut, de către orice persoană, în baza Legii nr. 544/2001.**